

Handläggare
Maarit Rajamäki

Datum
2016-06-14

Diarienummer
OSN-2016-0177

UPPSALA KOMMUNSTYRELSE	
Ink	2016 -06- 23
Diariennr.	OSN-2016-1458
31	Aktbil 1

Kommunfullmäktige

Rapport till kommunfullmäktige av ej verkställda beslut enligt socialtjänstlagen (SoL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) den 31 mars 2016

Kommuner har jämlikt 16 kap 6 f - h §§ SoL och 28 f - h §§ LSS skyldighet att rapportera beslut om bistånd enligt 4 kap 1 § SoL och insatser enligt 9 § LSS som inte verkställts inom tre månader eller där avbrott i verkställigheten överstiger tre månader till Inspektionen för vård och omsorg (IVO), kommunens revisorer och kommunfullmäktige.

Ansvarig nämnd ska varje kvartal till kommunfullmäktige rapportera antalet gynnande beslut enligt SoL och insatser enligt LSS som inte verkställts inom tre månader från dagen för beslut. I rapporten ska anges vilka typer av bistånd besluten avser och hur lång tid som förflutit från dagen för respektive beslut.

Uppgifterna i rapporten ska vara avidentifierade och inte kunna härledas till enskild person. Det ska dock framgå hur stor del av besluten som gäller kvinnor respektive män.

Bifogad rapport avser perioden 1 januari till och med 31 mars 2016.

Antal beslut som inte verkställts inom 3 månader enligt ovan uppgick till 88 beslut. Fördelat på kön 29 kvinnor och 59 män.

De främsta anledningarna till att besluten om bostad med särskild service enligt LSS inte verkställts är:

- att den enskilde tackat nej till erbjudanden
- vill bo närmare stadskärnan
- är inte redo att flytta

Omsorgsnämnden har i bifogad rapport (**bilaga 1a, 1b**) sammanställt ej verkställda beslut per den 31 mars 2016, som ej verkställts inom tre månader.

Omsorgsnämnden

Eva Christiernin
Ordförande

Kerstin Sundqvist
Nämndsekreterare

Bilagor

1a Sammanställning av ej verkställda beslut

1b Tid för verkställighet

Bilaga 1a Sammanställning av ej verkställda SoL och LSS-beslut kvartal 1, 2016

Tabell 1. Totalt antal ej verkställda SoL och LSS-beslut

Kön	2015 Q2	2015 Q3	2015 Q4	2016 Q1
Män	56	53	41	59
Kvinnor	30	26	18	29
Summa	86	79	59	88

Kommentar till tabell 1: Det har skett en ökning av ej verkställda beslut där brukaren väntat längre än tre månader på verkställighet. Det är främst insatsen bostad med särskild service enligt LSS som ökat mest, totalt 15 av de ej verkställda beslut som var inrapporterade föregående kvartal.

Tabell 2. Totalt antal giltiga SoL och LSS-beslut 31 mars 2016

Kön	SoL	LSS	Total	Andel
Män	339	1514	1853	58%
Kvinnor	319	1044	1363	42%
Summa	658	2558	3216	100%

Tabell 2. Totalt antal giltiga SoL och LSS-beslut 31 mars 2016, uppdelat på kön inom de områden där beslut ej verkställts, se tabell 3 och 6.

Tabell 3. Beviljade SoL-beslut som ej verkställts inom tre månader

SoL-insatser	Antal män	Antal kvinnor	Totalt antal	Andel män	Andel kvinnor
Särskilt boende socialpsykiatri SoL	3	1	4	75%	25%
Annat boende familjehem SoL	0	1	1	0%	100%
Korttidsvistelse stödfamilj	2	0	2	100%	0%
Korttidsboende vård- kontaktfamilj SoL	0	2	2	0%	100%
Annat boende träningsboende SoL	0	1	1		
Kontaktperson SoL	12	4	16	75%	25%
Summa ej verkställda SoL-beslut	17	9	26	65%	35%

Kommentar till tabell 3: Kontaktpersoner är den insats som har flest ej verkställda beslut. Därefter följer särskilt boende, socialpsykiatri.

Tabell 4. Andelen ej verkställda SoL-beslut

SoL-insatser	Beviljade SoL-beslut män	Andel ej verkställda SoL-beslut män	Beviljade SoL-beslut kvinnor	Andel ej verkställda SoL-beslut kvinnor	Totalt antal giltiga SoL-beslut
Särskilt boende socialpsykiatri SoL	148	2,0%	99	1,0%	247
Annat boende familjehem SoL	0	0,0%	2	50,0%	2
Korttidsvistelse stödfamilj SoL	35	5,7%	17	0,0%	52
Korttidsboende vård- kontaktfamilj SoL	7	0,0%	4	50,0%	11
Annat boende träningsboende SoL	15	0,0%	7	14,3%	22
Kontaktperson SoL	134	9,0%	190	2,1%	324
Summa beviljade SoL-beslut 2016-03-31	339	5%	319	2,8%	658

Kommentar till tabell 4: Männen får sina beslut verkställda i större utsträckning än kvinnor

Tabell 5. Orsaker till att SoL-besluten ej blivit verkställda

SoL-insatser	Antal ej	Resursbrist,	Resursbrist,	Den enskilde	Annat skäl
Särskilt boende socialpsykiatri SoL	4	1	0	3	0
Annat boende familjehem SoL	2	2	0	0	0
Korttidsvistelse stödfamilj SoL	1	1	0	0	0
Korttidsboende vård- kontaktfamilj SoL	2	2	0	0	0
Annat boende träningsboende SoL	1	1	0	0	0
Kontaktperson SoL	16	0	11	2	3
Summa ej verkställda SoL-beslut	26	7	11	5	3
Andel orsak till ej verkställda SoL-beslut	0%	0%	0%	27%	0%

Kommentar till tabell 5: Den främsta anledningen till ej verkställda beslut inom SoL är resursbrist personal. Vård och omsorg uppger att den främsta orsaken är att de inte hittar en lämplig kontaktperson.

Tabell 6. Beviljade LSS-beslut som ej verkställts inom tre månader

LSS-insatser	Antal män	Antal kvinnor	Totalt antal	Andel män	Andel kvinnor
Bostad med särskild service LSS vuxna	22	8	30	73%	27%
Annan särskilt anpassad bostad LSS	1	0	1	100%	0%
Daglig verksamhet LSS	1	0	1	100%	0%
Korttidsvistelse LSS	3	3	6	50%	50%
Avlösarservice LSS	4	0	4	100%	0%
Kontaktperson LSS	12	4	16	75%	25%
Personlig assistent LSS	1	0	1	100%	0%
Ledsagarservice LSS	2	1	3	67%	33%
Summa ej verkställda LSS-beslut	45	16	62	73%	26%

Kommentar till tabell 6: Det är fler insatser inom LSS som ej verkställts än inom SoL. Bostad med särskild service enligt LSS vuxna är den insats som har flest ej verkställda beslut. Sedan föregående kvartal har ej verkställda beslut för LSS-boende vuxna ökat med 15 inrapporterade till IVO. Totalt har 11 beslut blivit verkställda samt 6 avslut och 4 avbrott. 31 nya beviljade beslut har rapporterats in som icke verkställda under perioden.

Tabell 7. Andelen ej verkställda LSS-beslut

LSS-insatser	Giltiga LSS-beslut män	Andel ej verkställda LSS-beslut män	Giltiga LSS-beslut kvinnor	Andel ej verkställda LSS-beslut kvinnor	Totalt antal giltiga LSS-beslut
Bostad med särskild service LSS vuxna	366	6%	249	3%	615
Annan särskilt anpassad bostad LSS	28	4%	30	0%	58
Daglig verksamhet LSS	523	0%	362	0%	885
Korttidsvistelse LSS	82	4%	46	7%	128
Avlösarservice LSS	87	5%	31	0%	118
Kontaktperson LSS	210	6%	181	2%	391
Ledsagarservice LSS	153	1%	101	1%	254
Summa beviljade LSS-beslut 2015-12-31	1514	3,0%	1044	1,5%	2558

Kommentar till tabell 7: Bostad med särskild service och annan särskilt anpassad bostad är de som har lägst verkställighetsgrad. Kvinnor får sina beslut i högre grad verkställda än männen.

Tabell 8. Orsaker till att LSS-besluten ej blivit verkställda

LSS-insatser	Antal ej verkställda	Resursbrist, ledig bostad	Resursbrist, personal	Den enskilde har tackat nej	Annat skäl
Bostad med särskild service LSS vuxna	30	22	0	8	0
Bostad med särskild service LSS barn	0	0	0	0	0
Annan särskilt anpassad bostad LSS	1	1	0	0	0
Daglig verksamhet LSS	1	0	0	0	1
Korttidsvistelse LSS	6	3	1	1	1
Avlösarservice LSS	4	0	4	0	0
Kontaktperson LSS	16	0	13	1	2
Ledsagarservice LSS	3	0	3	0	0
Personlig assistans LSS	1	0	0	0	1
Summa ej verkställda LSS-beslut	62	26	21	10	5
Andel orsak till ej verkställda LSS-beslut	100%	41,9%	33,9%	16,1%	8,1%

Kommentar till tabell 8: Den främsta anledningen till att beslut om bostad med särskild service vuxna inte verkställts är att brukaren tackar nej till insatsen. Anledningen till att de tackar nej är varierande. Främsta skälet är att brukarna inte är redo att flytta. Antalet ej verkställda beslut gällande bostad med särskild service LSS har ökat med 15 inrapporterade brukare sedan föregående kvartal.

Av de 31 brukare vars beslut ej blivit verkställt har 9 personer fått ett erbjudande. Fyra brukare har blivit erbjuden tre gånger. Det är 9 personer som inte fått något erbjudande inom tre månader och det innebär en risk för nämnden att behöva betala särskild avgift till inspektionen för vård och omsorg, IVO.

Tabell 9. Antal ej verkställda SoL och LSS-beslut som avslutats av annan anledning

SoL och LSS-insatser	Antal män	Antal kvinnor	Totalt	Andel män	Andel kvinnor
Avsagt sig insatsen	1	4	5	0%	100%
Ändrad verkställighet	0	0	0	0%	0%
Tidsbegränsat beslut	0	0	0	0%	0%
Ej behov av insatsen	0	0	0	50%	50%
Summa avslutade beslut	1	4	5	17%	80%

Kommentar till tabell 9: Insatsen bostad med särskild service LSS har 3 beslut avslutats där den främsta anledningen är att den enskilde avsagts sig insatsen. Insatsen kontaktperson enligt LSS har 2 beslut avslutats där anledningen är att den enskilde har avsagts sig insatsen

Tabell 10. Antal verkställda SoL och LSS-beslut under kvartal 1

SoL och LSS-insatser	Antal män	Antal kvinnor	Totalt	Andel män	Andel kvinnor
Ledsagning SoL	1	0	1	100%	0%
Kontaktperson SoL	1	1	1	100%	100%
Bostad med särskild service LSS	1	2	1	100%	200%
Korttidsvistelse LSS	1	0	1	100%	0%
Kontaktperson LSS	2	0	2	100%	0%
Avlösarservice LSS	1	0	1	100%	0%
Personlig assistent LSS	1	0	1	100%	0%
Summa verkställda beslut	8	3	11	73%	27%

Kommentar till tabell 10: Tabellen visar de beslut som var inrapporterade som ej verkställda föregående kvartal och som nu blivit verkställda. Bostad med särskild service och kontaktperson enligt LSS är den insats som verkställts mest sedan föregående rapportering.

Tabell 11. Antal SoL och LSS-beslut med avbrott

SoL och LSS-insatser	Antal män	Antal kvinnor	Totalt	Andel män	Andel kvinnor
Korttidsvistelse LSS	2	1	3	67%	33%
Summa avbrott	2	1	3	67%	33%

Kommentar till tabell 11: Brukarna som har avbrott har annan insats i väntan på att vara redo för den beviljade insatsen.

Bilaga 1B Tid för verkställighet kvartal 1, 2016

Särskilt boende socialpsykiatri SoL								
Kön	Beslutsdatum	Avbrottsdatum	Beslutet ej verkställt den 1 januari 2016	Antal dagar från besluts- /avbrottsdatum till den 31 mars 2016	Beslutet är verkställt (datum)	Antal dagar från besluts- /avbrottsdatum till verkställighetsdatum	Beslutet är avslutat (datum)	Antal dagar från besluts- /avbrottsdatum till avslutsdatum
Man	2014-07-07		x	633				
Man	2014-10-29		x	519				
Man	2014-11-27		x	490				
Kvinna	2015-03-10		x	387				
De 4 brukare som väntar på verkställighet på särskilt boende enligt SoL har idag olika insatser i form av korttidsboende och HVB. 3 av dem har fått erbjudande men tackat nej.								
Annat boende familjehem SoL								
Kön	Beslutsdatum	Avbrottsdatum	Beslutet ej verkställt den 1 januari 2016	Antal dagar från besluts- /avbrottsdatum till den 31 mars 2016	Beslutet är verkställt (datum)	Antal dagar från besluts- /avbrottsdatum till verkställighetsdatum	Beslutet är avslutat (datum)	Antal dagar från besluts- /avbrottsdatum till avslutsdatum
Kvinna	2015-10-16		x	167				
Annat boende träningsboende SoL								
Kön	Beslutsdatum	Avbrottsdatum	Beslutet ej verkställt den 1 januari 2016	Antal dagar från besluts- /avbrottsdatum till den 31 mars 2016	Beslutet är verkställt (datum)	Antal dagar från besluts- /avbrottsdatum till verkställighetsdatum	Beslutet är avslutat (datum)	Antal dagar från besluts- /avbrottsdatum till avslutsdatum
Kvinna	2015-11-20		x	132				
Ledsagning SoL								
Kön	Beslutsdatum	Avbrottsdatum	Beslutet ej verkställt den 1 januari 2016	Antal dagar från besluts- /avbrottsdatum till den 31 mars 2016	Beslutet är verkställt (datum)	Antal dagar från besluts- /avbrottsdatum till verkställighetsdatum	Beslutet är avslutat (datum)	Antal dagar från besluts- /avbrottsdatum till avslutsdatum
Man	2015-10-01		x	182				
Kontaktperson SoL								
Kön	Beslutsdatum	Avbrottsdatum	Beslutet ej verkställt den 1 januari 2016	Antal dagar från besluts- /avbrottsdatum till den 31 mars 2016	Beslutet är verkställt (datum)	Antal dagar från besluts- /avbrottsdatum till verkställighetsdatum	Beslutet är avslutat (datum)	Antal dagar från besluts- /avbrottsdatum till avslutsdatum
Kvinna	2015-11-19		x	133				
Man	2015-08-08		x	236				
Man	2014-11-11		x	506				
Man	2015-03-11		x	386				
Man	2015-11-01		x	151				
Man	2015-02-09		x	416				
Man	2015-07-27		x	248				
Kvinna	2015-07-29		x	246				
Man	2015-06-03		x	302				
Man	2015-05-08		x	328				
Kvinna	2015-11-06		x	146				
Kvinna	2015-10-12		x	171				
Man	2015-05-12		x	324				
Man	2014-10-14		x	534				
Kvinna	2015-07-01		x	274				
Kvinna	2015-10-01		x	182				
Kvinna	2015-09-17				2015-10-21	196		
Kvinna	2015-06-05				2016-02-01	137		
Kvinna	1998-04-15	2011-12-31		5008				
De nio som inte är verkställda har inte fått något erbjudande om kontaktperson och skälet är personalbrist.								

Bostad med särskild service LSS vuxen			Beslutet ej verkställt den 1 januari 2016	Antal dagar från besluts- /avbrottsdatum till den 31 mars 2016	Beslutet är verkställt (datum)	Antal dagar från besluts- /avbrottsdatum till verkställighetsdatum	Beslutet är avslutat (datum)	Antal dagar från besluts- /avbrottsdatum till avslutsdatum
Man	2014-08-28		x	581				
Man	2015-11-17		x	135				
Kvinna	2015-10-21		x	162				
Kvinna	2015-10-21		x	162				
Man	2015-12-14		x	108				
Kvinna	2015-10-21		x	162				
Kvinna	2015-09-14		x	199				
Man	2015-09-23		x	190				
Man	2015-12-08		x	114				
Man	2015-09-18		x	195				
Kvinna	2015-12-08		x	114				
Man	2015-12-16		x	106				
Man	2015-12-22		x	100				
Kvinna	2015-12-21		x	101				
Man	2015-11-05		x	147				
Man	2015-12-09		x	113				
Man	2015-08-19		x	225				
Man	2015-05-13		x	323				
Man	2014-03-01		x	761				
man	2014-09-16		x	562				
Man	2014-12-18		x	469				
Kvinna	2013-10-10		x	903				
Man	2014-03-14		x	748				
Man	2015-02-25		x	400				
Man	2014-12-01		x	486				
Man	2013-02-13		x	1142				
Man	2014-11-07		x	510				
Man	2009-05-15		x	2512				
man	2014-04-11		x	720				
Kvinna	2013-06-28		x	1007				
Man	2015-12-21	Inget datum						
Kvinna	2011-10-12	2012-11-01		1246				
Kvinna	2011-03-02				2015-10-01	1674		
man	2014-05-14				2016-01-15	611		
Man	2014-12-01				2016-02-01	427		

Antalet ej verkställda beslut gällande bostad med särskild service LSS har ökat med 15 inrapporterade brukare sedan föregående kvartal.

Ledsagarservice LSS			Beslutet ej verkställt den 1 januari 2016	Antal dagar från besluts- /avbrottsdatum till den 31 mars 2016	Beslutet är verkställt (datum)	Antal dagar från besluts- /avbrottsdatum till verkställighetsdatum	Beslutet är avslutat (datum)	Antal dagar från besluts- /avbrottsdatum till avslutsdatum
Man	2015-12-01		x	121				
Kvinna	2015-10-01		x	182				
Man	2015-03-06		x	391				
Kvinna	2015-08-31				2015-09-25	213		

Bruckarna har inte fått något erbjudande.

Korttidsvistelse LSS			Beslutet ej verkställt den 1 januari 2016	Antal dagar från besluts- /avbrottsdatum till den 31 mars 2016	Beslutet är verkställt (datum)	Antal dagar från besluts- /avbrottsdatum till verkställighetsdatum	Beslutet är avslutat (datum)	Antal dagar från besluts- /avbrottsdatum till avslutsdatum
Man	2015-01-16		x	440				
Kvinna	2015-12-01		x	121				
Man	2015-10-28		x	155				
Kvinna	2015-01-26		x	430				
Man	2014-12-03		x	484				
Kvinna	2015-10-09		x	174				
Man	2013-05-13	2013-05-13		1053				
Man	2013-11-25						2015-11-01	857
Man	2015-09-24				2016-02-22	189	2016-02-22	189

Den främsta anledningen är resursbrist ledig bostad.

Daglig verksamhet LSS			Beslutet ej verkställt den 1 januari 2016	Antal dagar från besluts-/avbrottsdatum till den 31 mars 2016	Beslutet är verkställt (datum)	Antal dagar från besluts-/avbrottsdatum till verkställighetsdatum	Beslutet är avslutat (datum)	Antal dagar från besluts-/avbrottsdatum till avslutsdatum
Kön	Beslutsdatum	Avbrottsdatum						
Man	2015-09-08		x	205				
Kontaktperson LSS			Beslutet ej verkställt den 1 januari 2016	Antal dagar från besluts-/avbrottsdatum till den 31 mars 2016	Beslutet är verkställt (datum)	Antal dagar från besluts-/avbrottsdatum till verkställighetsdatum	Beslutet är avslutat (datum)	Antal dagar från besluts-/avbrottsdatum till avslutsdatum
Kön	Beslutsdatum	Avbrottsdatum						
Kvinna	2015-05-06		x	330				
Kvinna	2015-04-01		x	365				
Man	2014-11-20		x	497				
Kvinna	2014-09-04		x	574				
Man	2015-09-16		x	197				
Man	2015-09-03		x	210				
Man	2015-08-17		x	227				
Kvinna	2015-09-02		x	211				
Kvinna	2015-09-11		x	202				
Kvinna	2015-09-18		x	195				
Man	2015-06-08				2015-11-01	146		
Man	2015-04-22				2015-10-15	176		
Man	2015-04-13				2015-09-01	141		
Man	2015-02-01				2015-09-01	212		
Man	2013-09-04						2015-09-30	756
Skälet som uppges är resursbrist på personal.								
Personlig assistans			Beslutet ej verkställt den 1 januari 2016	Antal dagar från besluts-/avbrottsdatum till den 31 mars 2016	Beslutet är verkställt (datum)	Antal dagar från besluts-/avbrottsdatum till verkställighetsdatum	Beslutet är avslutat (datum)	Antal dagar från besluts-/avbrottsdatum till avslutsdatum
Kön	Beslutsdatum	Avbrottsdatum						
Man	2015-04-23			343	2016-02-01	59		
Brukaren har fått erbjudande men tackat nej.								

Kommunfullmäktige

UPPSALA KOMMUNSTYRELSE	
Ink	2016-09-22
Diariernr.	KSU.2016.1951
34	Aktbil 2

Information om rapport från inspektion av överförmyndare/överförmyndarnämnd

Länsstyrelsen har inspekterat överförmyndarverksamheten i er kommun. Kopia av rapport från inspektionen översänds till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige i egenskap av högsta ledning för kommunen och därmed ytterst ansvariga för verksamheten.

Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet för kommunernas överförmyndarverksamhet och ska inspektera verksamheten i kommunerna. Vid inspektionen ska Länsstyrelsen granska om överförmyndarens handläggning följer reglerna i föräldrabalken, förmyndarskapsförordningen och även i övrigt sker på ett rättsäkert och lämpligt sätt. Länsstyrelsen ska alltid kontrollera dels det av överförmyndaren förda registret över ärenden, dels stickprovsvis utvalda akter.

Inspektionsrapporten är upplagd på följande vis. I sammanfattningen anges på vilka punkter som Länsstyrelsen framför kritik mot verksamheten. Om Länsstyrelsen inte funnit något att kritisera så framgår även det. Under rubriken 'aktgranskning med kritik' redogör Länsstyrelsen för de akter som vi granskat där vi funnit anledning att kritisera någon del av handläggningen. Under rubriken 'övrig aktgranskning' redogör Länsstyrelsen för andra rättsfrågor som uppkommit vid granskningen av akterna och vid den efterföljande diskussionen med överförmyndarkansliet. Under rubriken 'övriga frågor' redogör Länsstyrelsen för information m.m. som framkommit utöver aktgranskningen.

Länsstyrelsen kan framföra tre nivåer av kritik: *kan inte undgå kritik*, *kritik* eller *allvarlig kritik*. Samtliga sammanfattas dock som kritik i den inledande sammanfattningen. Inte undgå kritik är den mildaste formen av kritik och allvarlig den strängaste. När allvarlig kritik framförs ska Länsstyrelsen normalt sett följa upp frågan, antingen genom att begära återrapportering eller genom ett särskilt uppföljande möte/samtal.

Enheten för tillsyn
Lisa Wellenius

Rapport från inspektion hos Överförmyndarnämnden i Uppsala län den 19 april 2016

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Stockholms län har efter inspektionen funnit anledning att kritisera Överförmyndarnämnden i Uppsala län (nämnden) på följande punkter:

- Lång handläggningstid vid anordnande av godmanskap för ensamkommande barn.
- Bristande tillsyn över en god man.

Inledning

Vid inspektionen den 19 april 2016 granskade Länsstyrelsen 31 akter. Se bilaga med information om de granskade akterna.

Efter aktgranskningen höll Länsstyrelsen ett sammanträde med nämnden där de frågor som uppstått vid granskningen av akterna behandlades. Vid sammanträdet medverkade Ida Hellrup, Eva Österberg, Carolina Placht, Filip Åhlman, Anna Lindsjö och Bertil Brunn från nämnden samt Lisa Wellenius och Lotta Reimers från Länsstyrelsen.

I den mån Länsstyrelsen har funnit anledning att kommentera nämndens handläggning av ärendena framgår detta av rapporten, med hänvisning till aktuella aktnummer.

Aktgranskning med kritik

Handläggningstid vid anordnande av godmanskap för ensamkommande barn

Länsstyrelsen valde utifrån registret ut tio akter angående godmanskap för ensamkommande barn. Vid granskningen noterades att det i åtta av dessa akter förordnats en god man ca två till tre månader efter att ansökan inkom till nämnden (akt 10527, 10605, 11302, 11337, 11386, 11533, 11541 och 11543). I akterna finns det perioder på en till två månader utan några dokumenterade åtgärder.

Nämnden uppgav följande. Sedan 1 oktober 2015 har överförmyndarförvaltningen fattat 1 475 beslut om god man för ensamkommande barn. Det har varit mycket problem med felskickade ansökningar, ofta har de legat länge hos andra kommuner eller ej skickats alls. I efterhand har nämnden insett att de borde ha använt listor från ärendehanteringssystemet för att prioritera ärenden. Gode män har till viss del fått möjlighet att påverka vilka uppdrag de fått, många har exempelvis velat ha flera uppdrag på samma boende. Nämnden har också prioriterat de yngsta barnen. Det kan vara anledningen till varför vissa ärenden har

handlagts snabbare än andra. Nu har inströmningen minskat och de har inga ärenden i balans. Det har varit en till två personer som har jobbat med rekryteringen i dessa ärenden. Nämnden har fått extra resurser för att hantera detta. Tre nya tjänster har tillsatts under år 2016 och nämnden har nu 16 anställda.

Länsstyrelsen vill med anledning av detta framföra följande.

Länsstyrelsen granskar under 2016 särskilt ärenden angående ensamkommande barn då det under år 2015 var en osedvanligt stor inströmning av ensamkommande barn till Sverige. Över 35 000 barn utan vårdnadshavare sökte under året asyl i Sverige. Detta innebär en stor belastning för de flesta kommunerna i Sverige. För många av överförmyndarna innebär det en omfattande ökning av antalet ärenden där en god man ska utses för ett ensamkommande barn. Tillströmningen av nya ärenden har dock minskat kraftigt under början av år 2016.

När ett barn blir anvisat till en kommun av Migrationsverket, får den kommunens socialnämnd det huvudsakliga ansvaret för barnet. På grund av den stora tillströmningen av barn har väldigt många kommuner placerat barnet på boenden i andra kommuner. Enligt 11 § lag (2005:429) om god man för ensamkommande barn (LGEB) och 11 kap. 25 § föräldrabalken (FB) ska överförmyndaren i den kommun där barnet vistas förordna en god man för barnet. Vistelsebegreppet betyder att det är den kommun där barnet fysiskt uppehåller sig som har ansvaret för godmanskabet för barnet. Detta innebär att barnen kan ha två olika kommuner som båda är ansvariga för olika delar av deras tillvaro. I vissa fall har den anvisade kommunen legat långt ifrån vistelsekommunen. Barnen har också i många fall fått byta boende flera gånger på kort tid.

Dessa förhållanden ledde till att det under hösten 2015 ibland uppstått osäkerhet kring vilket boende barnet befunnit sig på, vilket i sin tur lett till osäkerhet kring vilken kommuns överförmyndare som ska förordna god man. I vissa fall har det även lett till att barnet förordnats flera gode män, av olika överförmyndare.

Allt detta har sammantaget lett till att handläggningstiderna för att förordna god man blivit längre än vanligt hos många överförmyndare.

I 3 § LGEB anges att god man ska förordnas så snart det är möjligt. I förarbetena till lagen (se prop. 2004/05:136 s. 27 och s. 31 f.) står bl.a. att det är en naturlig följd av barnens utsatta situation att ett ärende om förordnade av god man för ett ensamkommande barn handläggs skyndsamt. Lagstiftaren har valt att inte specificera en tidsgräns, men det har ofta tolkats som att det inte ska ta mer än några dagar.

Vid nuvarande granskning fann Länsstyrelsen att handläggningstiderna i åtta av de granskade akterna uppgått till 2-3 månader samt att det i dessa ärenden gått långa perioder (1-2 månader) utan att några åtgärder dokumenterats. Mot bakgrund av kravet på skyndsamhet med anledning av barnets utsatta situation och den passiva handläggningen av ärendena är Länsstyrelsen kritisk till nämndens långa handläggningstider i dessa ärenden.

Länsstyrelsen vill dock framhålla att det har inkommit en stor mängd ärenden till nämnden och att många ärenden har handlagts relativt snabbt. Länsstyrelsen kan också konstatera att en del problem har orsakats av bristfällig samordning mellan de olika inblandade myndigheterna och långa handläggningstider hos både Migrationsverket och socialnämnderna. Den situation som rådde under hösten 2015 var extraordinär och efter att tillströmningen av nya ärenden minskat kraftigt har också handläggningstiderna normaliserats.

Tillsyn över en god man

Vid granskningen av ett godmanskap, akt 4255, noterade Länsstyrelsen att det inte fanns någon dokumenterad aktivitet i ärendet sedan år 2012. Gode mannen har sedan år 2006, uppdrag att bevaka barnets rätt avseende ett lån till förmyndarna.

Nämndens rutiner för tillsyn i den typen av ärenden diskuterades vid sammanträdet. Nämnden uppgav att de i allmänhet kontrollerar gode männen i samband med att lånen enligt avtalen ska betalas, ränta erläggas etc.

Gode mäns verksamhet står under överförmyndarens tillsyn (se 12 kap. 9 § FB). I det granskade godmanskapet har det inte bedrivits någon tillsyn över gode mannen sedan år 2012. Det torde enligt Länsstyrelsens mening vara en alltför lång tid. Överförmyndaren måste enligt Länsstyrelsens bedriva någon slags tillsyn över samtliga gode män med utifrån uppdraget lämpliga tidsintervaller. Nämnden kan inte undgå kritik för sin bristande tillsyn över gode mannen.

Övrig aktgranskning

Granskat redovisningshandlingar utan anmärkning trots avsaknad av underskrift

Vid granskningen av ett förmynderskap, akt 7953, noterades följande. Förteckningen och årsräkningen för år 2014 är endast undertecknad av en av förmyndarna. Nämnden har granskat handlingarna utan anmärkning. I brev angående anmodan om årsräkning för år 2015 har nämnden påmint förmyndarna om att båda ska skriva under årsräkningar.

Vid sammanträdet framförde nämnden att det framgår av deras granskningsinstruktion att bådars underskrift krävs. Det framgick vidare vid sammanträdet att ärendet felaktigt är inlagt som inte redovisningspliktigt i ärendehanteringssystemet.

Enligt 13 kap. 14 § FB ska föräldrar före den 1 mars varje år i en årsräkning till överförmyndaren redogöra för förvaltningen under föregående år av egendom som avses i 2 § samt sådan egendom som omfattas av bestämmelserna om samtycke enligt 10 §. Årsräkningen ska avges på heder och samvete. Enligt 15 kap. 10 § brottsbalken kan en osann uppgift bedömas som osann försäkran. I förarbeten uttalas att om båda föräldrarna är förmyndare, ska båda skriva under årsräkningen samt att om en förmyndare försummar att fullgöra sin skyldighet, kan överförmyndaren förelägga vite enligt 16 kap. 13 § FB (se prop. 1993:94:251 s. 245).

Länsstyrelsen vill mot bakgrund av detta betona vikten av att båda förmyndarna avger årsräkningar på heder och samvete.

Register över ställföreträdarskap

Vid granskning av nämndens register över ställföreträdarskap noterade Länsstyrelsen att det fanns flera ärenden rörande godmanskap enligt 11 kap. 1 § FB (bestämmelsen gäller omyndiga och förmynderskap) för personer som sedan en längre tid är myndiga.

Länsstyrelsen uppmanade vid sammanträdet nämnden att åtgärda detta så registret avseende ställföreträdarskap är korrekt.

Överlämna redovisningshandlingar till ny god man för granskning

Länsstyrelsen noterade i ett godmanskap, akt 6210, att nämnden inte hade överlämnat redovisningshandlingar till en ny god man för granskning i enlighet med 16 kap. 8 § FB. Nämnden hade granskat sluträkningen knappt tre månader innan inspektionen.

Länsstyrelsen uppmanade vid sammanträdet nämnden att snarast överlämna redovisningshandlingarna till den nye gode mannen.

Diarieföring av granskning

Vid granskningen av ett godmanskap, akt 2620, noterade Länsstyrelsen att det fanns motstridiga uppgifter på dagboksbladet. I dagboken är det registrerat att en årsräkning både är ”granskad med anmärkning” och ”godkänd” den 14 april 2014 (på olika rader men med samma diarienummer). Det ser ut på samma sätt avseende en sluträkning som granskats med anmärkning år 2015.

Länsstyrelsen uppmanade vid sammanträdet nämnden att åtgärda detta så att noteringarna på dagboksbladet är korrekta.

Ensamkommande barn som avviker

Vid granskningen av ett godmanskap för ensamkommande barn, akt 11543, noterade Länsstyrelsen följande. Nämnden fick i april 2016 in uppgifter från gode mannen om att barnet avvikit i någon månad tidigare. Nämnden kontaktade Migrationsverket och socialnämnden för att få detta bekräftat. Av nämndens noteringar framstod det som att nämnden hade för avsikt att entlediga gode mannen om Migrationsverket verifierade att barnet avvikit.

Länsstyrelsen vill mot bakgrund av detta hänvisa till uttalanden i ett förarbete till LGEB angående barn som avviker. Enligt 5 § första stycket andra punkten LGEB ska godmanskapet upphöra ”om barnet varaktigt lämnar Sverige”. I förarbetet uttalas följande (se prop. 2004/05:136 sida 50).

Andra punkten reglerar det fallet att barnet varaktigt lämnar Sverige, något som t.ex. kan bli fallet om barnet avvisas efter att ha fått avslag på sin ansökan om uppehållstillstånd eller frivilligt lämnar landet i syfte att återförenas med sina föräldrar i något annat land. Det ligger i sakens natur att den gode mannen inte bör entledigas på denna grund förrän det med säkerhet kan konstateras att barnet varaktigt har lämnat Sverige. Bara den omständigheten att ett barn har avvikit från sitt boende torde sällan kunna ligga till grund för en tillräckligt säker slutsats att barnet definitivt har lämnat landet. I brist på annan information bör godmanskapet i ett sådant fall bestå tills vidare.

Övriga frågor

Uppföljning föregående rapport

I Länsstyrelsens rapport från inspektion år 2015 (se dnr 203-8446-2015) framförde Länsstyrelsen bl.a. kritik för långa handläggningstider vid granskning av vissa årsräkningar samt att vissa förvaltare inte hade omprövats. Angående nämndens handläggningstid för granskning av 2014 års årsräkningar uppgav nämnden vid sammanträdet att de var klara med 80 % av granskningen den 1 juli 2015 och att de sista årsräkningarna blev klara i november 2015. Nämnden uppgav vidare att man hade omprövat samtliga förvaltare år 2015.

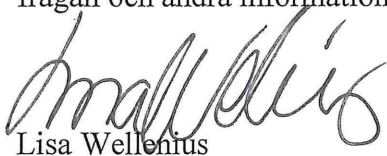
Länsstyrelsen ser positivt på de förbättringar som skett.

Uthyrning av bostadsrätt

Länsstyrelsen uppmärksammade att nämnden enligt information på kommunens hemsida kräver att ställföreträdare inhämtar nämndens samtycke för uthyrning av bostadsrätt. Länsstyrelsen undrade därför vad nämnden har för rutiner kring detta. Nämnden uppgav att de ska se över sina rutiner angående detta och informationen på hemsidan. De kan inte påminna sig att de har denna rutin och att de har fattat den typen av beslut nyligen.

Enligt 14 kap. 11 § 1 st. p. 4 FB får en förordnad förmyndare, god man eller förvaltare endast med överförmyndarens samtycke låta inteckna, hyra ut eller på något annat sätt med nyttjanderätt upplåta fast egendom eller tomträtt. Uthyrning av bostadsrätt faller enligt ordalydelsen utanför bestämmelsen. Inte heller någon annan bestämmelse i föräldrabalken ställer krav på samtycke från överförmyndaren för uthyrning av bostadsrätt.

Länsstyrelsen uppmanade vid sammanträdet nämnden att se över sina rutiner i frågan och ändra informationen på hemsidan.

Lisa Wellenius

Lotta Reimers

Bilaga:

Granskade akter

Kopia till:

Överförmyndarnämnden
Kommunfullmäktige
Kommunstyrelsen
Kommunrevisorerna

Enheten för tillsyn
Lisa Wellenius

Granskade akter

Godmanskap ensamkommande barn (10 st.)

Akt 10527, 10605, 11302, 11337, 11386, 11533, 11541, 11529, 11530 och 1154.

Anmälningar/ansökningar god man/förvaltare (6 st.)

Akt 8777, 8779, 8847, 8830, 8893 och 8900.

Förmynderskap (5 st.)

Akt 4255, 5414, 6556, 7953 och 10190.

Förvaltarskap (4 st.)

Akt 7013, 929, 5670 och 7292.

Godmanskap (4 st.)

Akt 6210, 1945, 776 och 2620.

Godmanskap och förvaltarskap (2 st.)

Akt 4375 och 5999.